

Zmieniać świat poprzez dziennikarstwo

WIEDZA W PIGUŁCE

Dziś każdy może być dziennikarzem. Jeśli nie profesjonalnym — to amatorskim, publikującym teksty w gazetce szkolnej czy w internecie, np. na blogu. Możemy zwrócić uwagę innych osób na ważne tematy dotyczące naszej społeczności. Zaangażowanie w jej życie i chęć jej zmieniania na lepsze to elementy postawy każdego dziennikarza obywatelskiego.

Dziennikarstwo zawsze wiąże się z odpowiedzialnością za opublikowaną treść. Musi być ona zgodna z prawdą, rzetelna i sprawdzona. Wprawdzie każdy tekst zawiera punkt widzenia swojego autora i jest w pewnej mierze subiektywny. Mimo to należy być uczciwym w stosunku do opisywanych osób. Nawet, jeśli twoim celem jest krytyka pewnej sytuacji, staraj się zrozumieć i naświetlić racje wszystkich stron konfliktu. Niech osoby, z którymi się stykasz podczas gromadzenia materiału, nie czują się później skrzywdzone.

Dziennikarz obywatelski jest odpowiedzialny także za wpływ, jaki wywrze swoim tekstem. Wchodząc w jego rolę, pamiętaj, żeby mieć świadomość możliwych skutków publikacji tekstu. Nawet jeśli wszystkie przekazywane informacje są sprawdzone i uczciwie uchwycone, ich ogłoszenie może czasem mieć negatywne konsekwencje. Zawsze więc staraj się je przewidywać.

Ujawnianie czy naświetlanie problemów nie jest jedynym działaniem dziennikarzy pracujących dla społeczności. Mogą tworzyć reportaże o ciekawych a nieznanych wydarzeniach i miejscach. Opisywać interesujących mieszkańców okolicy. Mogą także pisać teksty publicystyczne, zajmując i uzasadniając stanowiska dotyczące ważnych spraw. Niezależnie od ulubionego typu dziennikarstwa, zawsze należy mieć świadomość specyfiki danego gatunku. Reportażysta przygotowuje się do napisania tekstu w zupełnie inny sposób niż felietonista czy publicysta.

Tematy na ciekawe artykuły są wszędzie wokół ciebie: musisz tylko umieć je dostrzec. Gdy już wybierzesz temat, czas na zebranie informacji. Możesz ich szukać zarówno wśród mieszkańców, jak i w instytucjach użyteczności publicznej (takich jak Urząd Gminy czy Policja). Jeśli potrzebujesz pewnych danych statystycznych, postaraj się o potwierdzenie ich przez eksperta. Rozmowa z nim pomoże również w głębszym zrozumieniu opisywanego zjawiska. Publikacja takiego wywiadu podniosłaby wiarygodność twojego artykułu.

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Zadanie 1.

Oznacz zdania jako prawdziwe lub fałszywe:

1. Dziennikarstwo obywatelskie służy do rozpowszechniania lokalnych plotek. [Prawda/Fałsz]
2. Dziennikarz obywatelski powinien dopracowywać swoje teksty jak profesjonalny dziennikarz. [Prawda/Fałsz]
3. Polityka na najwyższym szczeblu nie jest tematem dla dziennikarza obywatelskiego. [Prawda/Fałsz]

4. Przykłady udanych działań są świetnymi tematami dla dziennikarza obywatelskiego.
[Prawda/Fałsz]

SŁOWNICZEK

- **etyka dziennikarska:** zbiór zasad, których powinni przestrzegać dziennikarze, m.in. dążenie do prawdy, bezstronność i uczciwość, szacunek, tolerancja, oddzielenie informacji od komentarza.
- **gatunek:** typ, odmiana czegoś. W odniesieniu do tekstów kultury: określony sposób organizacji przekazu, zależny od jego celu. Utwory tego samego gatunku mają zwykle podobną formę, wykorzystują te same konwencje.
- **obiektywność informacji:** brak naznaczenia informacji osobistym doświadczeniem autora jej przekazu, jego poglądami czy subiektywnym punktem widzenia. Całkowita obiektywność to sytuacja idealna, niemal nigdy niemożliwa do spełnienia.

Tekst: Urszula Dobrowolska, scenariusz: Jan Dąbkowski, konsultacja merytoryczna: Grzegorz Stunża. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez [Fundację Nowoczesna Polska](#).

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](#).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/zmieniac-swiat-poprzez-dziennikarstwo/>.

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Cyfrowa Przyszłość, dofinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

Wiedza o społeczeństwie, III poziom edukacyjny

Cele kształcenia

II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.

IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.

Treści nauczania

Współczesne społeczeństwo polskie.

Etyka, III poziom edukacyjny

Treści nauczania

Normy i wartości demokratyczne leżące u podstaw aktywności społecznej na poziomie małej grupy, szkoły, społeczności lokalnej.

Nowa podstawa programowa:

Wiedza o społeczeństwie, IV-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń znajduje w mediach wiadomości na wskazany temat; odróżnia informacje o faktach od komentarzy i opinii; wyjaśnia, na czym powinna polegać rzetelność dziennikarzy.

Uczeń rozpoznaje problemy społeczne swojej społeczności lokalnej (np. wynikające z sytuacji demograficznej, gospodarczej, infrastrukturalnej); formułuje sądy dotyczące tych problemów.

Język polski, VII-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

Uczeń wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego.

Uczeń porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie.

Uczeń dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa.

Uczeń rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton i określa ich podstawowe cechy.

Wiedza o społeczeństwie, liceum i technikum

Treści nauczania

przygotowuje materiał do zamieszczenia w internecie na temat działań indywidualnych lub grupowych w życiu publicznym (np. w wątku publicznym swojego profilu na portalach społecznościowych lub na blogu).

przedstawia współczesne media w Rzeczypospolitej Polskiej – wymienia główne dzienniki, tygodniki społeczno-polityczne, stacje telewizyjne i radiowe, portale internetowe; charakteryzuje wybrany tytuł/ stację/ portal ze względu na specyfikę, formy i treści przekazu.

krytycznie analizuje przekazy medialne i porównuje przekazy różnych mediów dotyczące tych samych wydarzeń czy procesów; formułuje własną opinię w oparciu o poznane fakty; rozpoznaje przejawy nieetycznych zachowań dziennikarzy.

rozpoznaje przejawy patologii życia publicznego i wykazuje ich negatywny wpływ na życie publiczne; przedstawia mechanizmy korupcji i analizuje – z wykorzystaniem materiałów medialnych – jej udowodniony przykład.